

	Binnenland	Buitenland
1 jaar	150.— fr.	216.— fr.
6 maanden	76.— fr.	108.— fr.
3 maanden	40.— fr.	54.— fr.

Voor Frankrijk en het Groot-Hertogdom Luxemburg: speciaal tarief

POSTCHECK « HET LICHT » 567.33

DE GOEDE OUDE TIJD

Waarheen de katholieken terug willen

't Staat geschreven in vette letters op de katholieke kieslijsten.

«Stem voor de katholieken gelijk in den goede oude tijd».

Wanneer we het lezen hebben wij ons de oogen uitgegreven om te zien of wij ons niet missen, maar 't was juust, zoo staat het er brutaal, uitdagend. Maar het staat niet alleen op hun aanspreekbrieven, wij lezen deze week in «De Gaze van Antwerpen», het blad van de kristen-democraten, waarvan de leider is mijnheer Heyman, oud democratisch minister. Wij vinden er in het nummer van 23 Maart, op de vierde bladzijde, het volgende:

DE GOEDE OUDE TIJD.

«Van 1834 tot 1914, dat is volle dertig jaar, waren de katholieken aan het bewind. Zij regeerden alleen, zonder medehulp van liberalen en socialisten, en het ging opperbest».

Dat was de goede tijd. De nieuwe generatie heeft hem niet gekend, maar de ouderen van dagen denken er met weemoed aan...

Dit staat er, cynisch, tartend...

«de ouderen van dagen denken er met weemoed aan»...

't Is om de haren bij ten berge te ragen...

Die goede oude tijd, waarin kinderen van vijf jaar al slapende mee naar de fabriek werden gesleurd, om er reeds hun kinderarbeid te laten exploiteren. Die tijd waarin op den buiten gedurende de zomermaanden de schoolbank n leeg stonden, omdat de kinderen van vier jaar af verhuurd waren als koevacht, of mede naar het land moesten om vader en moeder te helpen.

Die tijd, waarin meer dan de helft der kleinen stierven voor zij een jaar oud waren, omdat zij werden geboren in de meest rampzalige omstandigheden, waarin men meer zorg had om een koe die moest kalveren, dan om een vrouw die ging moeder worden; waarin de kalveren en de veggens met verse melk werden voedgest, en de kinderen door de wintermelk van buikloop stierven.

Die goede oude tijd, waarin gewerkt werd, twaalf, zestien uur per dag, in suikerfabrieken zelfs nog zes en derig uur aan een stuk, en dat alles voor hongerloonen. Die tijd, waarin wij 's middags kinderen en vrouwen aan de fabriekspoorten zagen aanschuiven met hun ketel pap en pataten, omdat het brood te schaarsch was om vader boterhammen mede te geven.

Die tijd, waarin de kinderen na de schooluren, dan als zij tijd hadden om te gaan, loopkoers hielden voor de eerste tehuis, om den diksten «halven grijsen» te krijgen, ofwel de pataten die op de stoofbus lagen te bakken, om ze met kortjes te eten in plaats van met vet.

Die tijd, waarin onze armen wachtten tot de klokken over doed zouden luiden, omdat er na de mis of jaargebeden openbare brooduitdeeling zou plaats grijpen.

Die tijd, waarbij onze moeders met de kleinen op de knieën zaten te bidden, toen hun zoon, volgens de bloedwet, naar de loting moesten optrekken, opdat hij er uit zou geweest zijn om zich daarna te kunnen verkopen om een of ander rijkheidszoon te vervangen.

Die tijd, waarin onze werklozen op de akkers gingen zoeken of er geen half rotte patat n meer lagen, en de van koolziekte of pest gestorven dieren uit de putten gingen opdelven om eten te hebben.

(Zie vervolg blz. 3)

Anti-nazibetoging te St. Louis (V. S.)

Te St. Louis (V.S.) werd door de Amerikaanse Vrouwenvereniging voor den Vrede, voor het Duitse konsulaat een protestdemonstratie georganiseerd in verband met de overleving van Tsjecho-Slowakije.

HET EINDE VAN DE SPAANSCH E TRAGEDIE

MADRID GEEFT ZICH ONVOORWAARDELIJK OVER

Het gansche republikeinsche gebied wordt aan Franco afgestaan

Het onvermijdelijke Leefte zich thans voltrekken: Madrid geeft zich over en het gansche gebied, dat nog door de republikeinen bezet was, wordt onvoorwaardelijk aan Franco afgestaan.

Doch laten wij het woord aan de berichten.

Uit Londen:

Het agentschap Reuter verneemt dat Madrid zich overgegeven heeft.

Uit Burgos:

Generaal Miaja heeft de voorwaarden van een onvoorwaardelijke overgave, gesteld door generaal Franco, aanvaard.

Te Madrid werd de witte vlag geheschen.

Uit Madrid:

Gisteren te 11.30 uur heeft generaal Miaja het gansche republikeinsche gebied aan generaal Franco afgestaan.

De troepen hebben het bevel ontvangen iedereen weersland te staken.

DE SCHERPREGTERS STAAN GEREED OM HUN WERK TE BEGINNEN

Twee honderd officieren van het nationalistisch rechterlijk korps, waaronder 17 advocaten-generaal, zijn te Aresas de San Pedro aangekomen, waar zij op de bezetting van Madrid wachten, om krijgsraden samen te stellen.

Deze krijgsraden zullen onmiddellijk beginnen te zetelen.

WANNEER RUKKEN DE NATIONALISTEN BINNEN ?

Gistermiddag wist men nog niet wanneer de nationalistische troepen hun intrede in Madrid zouden doen.

Men meent nochtans dat Franco zelf Zaterdag in de stad zal aankomen.

Kolonel Casado, hoofd der republikeinsche strijdmachten, is vertrokken en het Centrum-leger, onder bevel van kolonel Pradas, heeft de wapens neergelegd.

ALMADEN DOOR DE TROEPEN VAN QUEIPO DE LLANO BEZET

Uit Burgos verneemt men dat de troepen van generaal Queipo de Llano Almaden hebben bezet.

De spoorbaan is op een lengte van verscheidene km. vernietigd.

DE NATIONALISTEN ZIJN REEDS TE MADRID

De eerste nationalistische divisies hebben hun intocht te Madrid gehouden.

Door plaatsgebrek zagen wij ons verplicht het wekelijksch fondartikel van * * * uit te stellen

GENERAAL MIAJA

Zware ontplofing in de nationale wapenfabriek te Luik

Er zouden 8 doden zijn en talrijke gewonden

Gisteravond meldde men uit Luik, dat zich een ontplofing had voorgedaan in de nationale fabriek van oorlogswapens te Herstal.

De ramp deed zich voor te 15.10 u. in de afdeling «cartoucherie spéciale». In deze gebouwen worden buitengewoon gevaarlijke springstoffen behandeld, hetgeen gebeurt in een bijzonder lokaal van de andere gebouwen afgezonderd en waarvoor strenge wetelijke voorschriften moeten in acht genomen worden.

(Zie vervolg blz. 5)

TER VERDEDIGING VAN DE FRANSCHE KOLONIALE BELANGEN Een Franse parlementaire commissie is te Diboeti aangekomen om er ter plaats de verdediging van het Frans gebied te bestudeeren. Te deze gelegenheid hadden parades plaats van inlandsche troepen.

VAN EEN REIS NAAR DUITSCHLAND...

De katholieken brachten een Hitleriaan in de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen

De liberale gouverneur heeft er niets tegen

Gisteren nog wilde de «Führer» van het V.N.V., Staf De Clercq, zich verdedigen tegen de beschuldiging, dat de Vlaamsch-nationalisten de voorhoede van Hitler-Duitschland uitmaken.

Nochtans, om het tegenovergestelde te bewijzen, hebben wij hem slechts met zijn neus — en zijn baard — in het proza van de Vlaamsch-nationalisten zelf te draaien.

Het was op Zondag 4 Juli 1937, dus nog geen twee jaren geleden, dat het gebeurde. Een groep leiders van het V.N.V. trok naar Duitschland om daar met hun nazi-broeders de vriendschapsbanden nog wat nauwer te te halen.

Aan het hoofd van die groep stond: MARCEL DE RIDDER, ALGEMEEN SEKRETARIS VAN HET VLAAMSCH NATIONALISTISCH SYNDIKAAT (V.N.S.).

DE KIDSLAUST VOOR DE KAMER VAN HET ARRONDISSEMENT AALST EN — ALST 'T U BLIEFT! — LID VAN DE BESTENDIGE DEPUTATIE DER PROVINCIE OOST-VLAANDEREN. De katholieken zijn voorwaar niet vies gevallen.

Van het bezoek onzer Vlaamsche nazi's aan hun Duitse broeders te Duisburg, verscheen een verslag in de «Rhein-und-Ruhrzeitung».

's Avonds werden zij plechtig ontvangen in de tuinzal van de «Stadtsche Tonhalle», waar zij namens het

nationaal-socialistisch stadsbestuur verwelkomd werden door «Presse-amtleiter» Waterkamp.

De man die hem te woord stond was de nazi-bondgenoot van de Oost-vlaamschen katholieke, De Ridder. En ziehier wat de propere meneer uitkramde:

«DE VLAAMINGEN, ZEI HIJ ZIJN AAN DUITSCHLAND VERBODEN DOOR DEN BAND VAN HET BLOED, VAN DE LIEFDE EN VAN HET VER- TROUWEN VAN ZOEDRA WIJ DEN DUITSCHEN BODEM BETRADEN. HEBBEN WIJ GEVOELD DAT HIER EEN GE- LIJKE BLOEDSTROOM ALS DE ONZE KLOPTE».

Wij geven De Ridder den raad eens zijn bloed en levens zijn hersen- pan te laten onderzoeken.

Maar dat dit heerschap door de katholieken in de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen werd gebracht is een echt schandaal.

Er is echter meer, en dat zullen de opgewaarde liberalen patriotten zeker nog niet aan gedacht hebben. Aan de zijde van dien De Ridder met zijn Vlaamsch-Duitsch bloed zit ook nog EEN LIBERAAL: DE GOVERNEUR VAN DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN, DE H. FREDERICQ.

Komedianten!

De internationale toestand

DE DUITSCHE DRUK OP WARSCHAU NEEMT TOE

De Poolse nijverheid op voet van oorlog gebracht

De «Times» schrijft, dat de houding van Polen te Berlijn met stijngend ongeduld wordt beoordeeld. Men is van meening, dat dit land binnenkort een beslissing moet nemen of het zich al

of niet aan den Duitschen wagen zal spannen.

Indien de anti-Duitse incidenten in Polen veelvuldiger moesten worden, zou Duitschland de gelegenheid aan-

grijpen om op Polen den krachtigsten druk uit te oefenen, teneinde het er toe te brengen zijn lot te verbinden aan dat van het Rijk.

(Zie vervolg blz. 5)

'T KATHOLIEK GEVAAR

«Vooruit» voert in den kiesstrijd geen taal welke hij niet bereid is te verantwoorden in normale omstandigheden.

In den tijd dat de oude katholieke partij uiteenviel, dat een goed deel van haar troepen overliep naar Rex en naar V.N.V., terwijl de konservatieven een houding aannamen welke de kristen-demokraten in verlegenheid bracht, terwijl Sap met het getrokken mes tegenover Van Cauwelaert stond, terwijl «La Libre Belgique» in 't gevlei trachtte te komen van den politieke aftrogelaar Degrelle en «De Standaard» troef in de handen speelde van het V.N.V., hebben wij altijd onze partijgenooten tegen een te groot leedvermaak gewaarschuwd.

Wij hebben steeds gezegd en herhaald, dat in het democratisch regime, geen groote partij een crisis doormaakt zonder dat deze weegt op gansch het politiek leven.

Met des te meer recht zullen wij dus heden spreken van het katholiek gevaar.

De katholieke partij is geen element van vrede en van welvaart in het land. Zij speelt op te veel tegenstrijdige paarden terzelfdertijd.

Wij willen niet eens herinneren aan den tijd, dat de katholieke partij onder den dekmantel van het korporatisme met de totalitaire regimes koketteerde. Als in 1934 de werkerswijken van Weenen beschoten werden en Dolfuss er zijn bewind vestigde, hebben al de katholieke bladen van België, zonder onderscheid, die van de kristen-demokraten zoowel als die van de reaktionairen, dat feit als EEN KATHOLIEKE OVERWINNING «op het marxisme» bezongen. De kerkvervolgung in Duitschland en de moord op Dolfuss zijn er noodig geweest om hun het geweer van schouder te doen veranderen.

Om EEN SCHIJNENHEID te verwezenlijken heeft men de oude katholieke partij omvormd in wat men genoemd heeft: het Katholiek Blok. Dit blok was onderverdeeld in de «Parti social catholique» voor Fransch-België en in de «Katholieke Vlaamsche Volkspartij» voor Vlaamsch-België.

Dit heeft nochtans niet belet dat de meest reaktionnaire groepeerings van de katholieke partij, de «Fédération des Cercles et Associations catholiques», EEN ZEER BELANGRIJKE POLITIEKE ROL IS BLIJVEN SPELEN. Zoo belangrijk zelfs dat men dikwijls den indruk heeft, dat het IN FEITE de «Fédération des Cercles» is welke het Katholiek Blok bestuurt.

Van tijd tot tijd hebben weliswaar de kristen-demokraten gepoogd daartegen te reageren. Maar het was ternauwernood dat men er in de katholieke partij rekening mede hield. Zij stemden dagorden, welke zoo goed als niemand las en zij spraken dreigementen uit, welke zij nooit tot uitvoer brachten. Wat de anderen wel wisten...

Er is een feit dat niet te loochenen valt: **TEGEN DEN WIL IN VAN DE KRISTEN-DEMOKRATEN KUNNEN DE GRAVEN, DE BARONS EN DE BEZITTERS HET EEN REGERING ONMOGELIJK MAKEN. DE KRISTEN-DEMOKRATEN KUNNEN HET TEGEN-OVERGESTELDE NIET DOEN.**

En nochtans, als ge de katholieke vertegenwoordiging in Kamer en Senaat neemt, wat stelt ge vast? Dat de overgrote meerderheid verkozenen zijn uit

Vlaanderen en dat dezen bijna allemaal verkozen zijn DOOR DE STEMMEN VAN DE KLEINEN.

Daardoor kan in België geregeerd worden tegen den wil van het volk. In de bepaling der katholieke politiek weegt het woord van een d'Aspremont-Linden zwaarder dan dat van een Heyman, alhoewel de eerste alleen zijn zetel te danken heeft aan zijn graventitel en aan zijn grondeigendommen.

In «La Libre Belgique» — een der hatelijkste katholieke bladen — is een artikel verschenen dat nogal ophef maakt. Het werd geschreven door den h. Philippart, katholiek volksvertegenwoordiger voor Luik.

De h. Philippart is van de slimsten niet. Maar men moet soms op de domheid van den tegenstrever rekenen om zijn gedachten te kennen.

De h. Philippart hoopt dat Zondag a.s. de socialistische zondag verzwakt uit de stembus zullen komen, DAT OPNIEUW DE VORMING EENER KATHOLIEK-LIBERALE REGERING MOGELIJK ZAL ZIJN.

Waarom hoopt hij dat? Zeker MINSTENS om een politiek van deflatie te kunnen beoefenen zoals — vergeten wij het niet — de katholieken en de liberalen SAMEN het van 1932 tot 1935 hebben gedaan.

Wat ligt de godsdienst, welke zoo gezegd het cement is van het Katholiek Blok, daar ver buiten!

Het is best mogelijk dat de kristen-demokraten die vernieuwing van de katholieke-liberale regeeringscoalitie niet zoeken. Zij weten wat er aan den sleutel staat en zij hebben, na het rampzalig experiment van 1932—1935, schrik voor de deflatie.

Wij durven den h. Philippart den raad geven op zijn hoop maar niet te veel staat te maken om zijn ontgoocheling op 3 April niet te bitter te voelen. Maar wat interessant is vast te stellen is, dat, moest die hoop een werkelijkheid worden, de katholieke-liberale coalitie tot stand zou komen, dat de deflatie er het gevolg zou van zijn en dat de kristen-demokraten den moed of de kracht niet zouden hebben het te beletten.

Ziedaar waarom de katholieke partij een gevaar is voor de volkswelvaart en voor den vrede in het land. Voor den socialen vrede om te beginnen. Maar ook voor den binnenlandschen vrede in het algemeen. Het is hetgeen wij morgen zullen bewijzen.

Een zicht van de haven van Danzig

RUBRIEKEN

FRANSISCHE OBJEKTIVITEIT

In ons hoofdartikel van Maandag 1. l. getiteld «Belangstelling voor België», werd de aandacht gevestigd op de ras-theoretici, waaruit blijkt hoezeer aan nationaal-socialistische zijde geleerd wordt naar de ethnische tweedelingheid van ons land. En hoe, alle historische, wetenschappelijke en politieke waarheid ten spijt, over de Vlamingen, die «Neder-Duitschers van Rijn-Franse afkomst», geoordeeld wordt, op de meest schamelste, tenzij onzinnigste wijze. Niet alleen, tenslotte, noch België, noch de Vlamingen zelf van te zelden zijn...

In de laatste jaren van de Vlaamse taalmantel, waarin Franschen werd voor het wuile Zuiden versleten werd, hebben we nooit van Fransche zijde zoo iets moeten aanhooren. Evenmin gedurende het bewegingstijdperk — nog niet zo lang geleden — waarop de Vlaamsch-kerkelijke concentratieheeren, in roerende harmonie met hun thans uitgeworpen spitsbroeders, de Vlaamsch-nationalisten, de leuze «Los van Frankrijk» tot hun dagelijks gebod hadden verheven.

Mitsdien heeft men er sedert het heropleven, dank zij de liberale en professionalistische patriotten, van de separatistische en federalistische agitatie in ons land, niet voldoende aandacht aan geleend, hoe nauwgezet en zorgvuldig de Franschen zich van alle inmenging in deze kwestie hebben onthouden.

Het verschil tusschen de nazis en de Franschen te dien overstaan, is in het oogspringend. Men mag zelfs zeggen, dat de zoo belachelijke als onstuimige liefdesverklaringen aan Frankrijk, van zekere Waalsche separatisten, aan Fransche zijde met een opvallende regelmaat zonder weerklink blijven. Als ze al niet met een scherpe les op den hooft, worden afgevoerd. Net als de onverantwoordelijke aanspraken van onze Groot-Nederlanders en Duitschlanders aan het adres van hun Noorderbroeders. Wat dan toch tenslotte, alles samengenomen, een duidelijke en beslissende veroordeling in zich houdt van alle anti-Belgische sechuingsaktie, ter uitzondering van deze, natuurlijk, die naar over-Rijnsche tegemoetkomingen hennegelt.

Men heeft er tot dusver misschien niet zoo op gelet, maar het is thans een feit, dat om het even welke groepering, die zich in het teken der «amities françaises» plaatst, aan niemand nog verdracht voorkomt kan; terwijl elke «Deutschfreundliche» manifestatie, ook al had ze een verborgen propagandistisch achtergrond — wat, gegeven den aard zelf der nationaal-socialistische doeleinden, ondenkbaar is — onvermijdelijk de schaden van Hitleragenten oproept...

Dit alles wil echter niet zeggen, dat België met zijn Vlaamsch-Waalsche kwesties, beneden Quévraïn met een bijzondere objectiviteit of scherpsinnigheid zou beoordeeld worden.

Precies of er volk ter wereld is, dat globaal gesproken, en ander volk, dat met zijn hoedanigheden gelijk zijn gebreken, naar waarde weet te schatten!

De eerste hindernis, die dit in den weg staat, is: het gebrek aan onbevooroordeelde kennis; de tweede: de

BRUSSELSCH KRONIEK

DIERENBESCHERMING

Het is nog geen reden dat nog zoo veel menschen onbeschermd zijn tegen de wreedaardheid en de uitbuiting van wege hun n-demenschen, opdat wij niet van harte zouden toewijzen al wat wordt ondernomen om de dieren tegen de wreedaardheid of de harteloosheid der menschen te beschermen. Er is iets bijzonder pijnlijk aan de slechte behandeling van de huisdieren, soms bloot slaan, aanwende de lieden zelf waarvoor ze werken; want de dieren zijn over 't algemeen weerloos wezens en hebben geen enkel verhaal tegen hun heulen.

Enkele weken geleden is te Brussel een tentoonstelling ingericht in verband met de bescherming van de dieren tegen de slechte behandeling of wreedaardheid. Wij hebben daar ongeluk gehad, wijgens den overvloed van de te behandelen stof, geen speciale kroniek kunnen aan wijden.

Met des te meer reden nemen wij nu de gelegenheid te baat om een en ander te deelen over de gadering van de Vereniging voor Dierenbescherming die zoopas heeft plaats gehad.

Deze vereniging is gevestigd te Veeveide-Anderlecht. Als de menschen zeggen van hun hond of van hun kat: «Hij is mijn vriend», dan is dat een ander te deelen over de gadering van de Vereniging voor Dierenbescherming die zoopas heeft plaats gehad.

Maar dat zijn niet de enige vormen van de bedrijvigheid van deze nuttige instelling, die, zoals uit het jaarverslag blijkt, groot, diensten bewijst. In het afgelopen jaar heeft de vereniging niet minder dan 10.676 dieren opgenomen. Niet alle worden gedood. Men kan ook thuisgaan en zich een hond of een kat kiezen, die waarborg in te geven, dat het dier goed zal worden behandeld. De dienst voor hulpverlening aan verongelukkigte dieren, heeft ingegrepen in vele gevallen. Dez, dienst werkt dag en nacht en wie bij een ongeval moet aanwezig zijn, kan dus gerust 's nachts verwijzen, dat er een dienst van de straat

WISSELKOERS

28 Maart

Paris 78.71875
Londen 430.1875
New-York 20.71875
Amsterdam 15.7175
Zürich 15.7175
Berlijn 11.8325
Lissabon 126.35
Stockholm 7.175
Oslo 6.99
Kopenhagen 6.215
Milan 156.325

De wereld zit vol van verkeerde begrippen, die het een volk tegenover het andere stellen — de kwestie der politieke sympathieën, akkoord en bondgenootschappen, die van heel wat anders afhangen dan van wederzijdsche verstandhouding, daargelaten.

Het is om te beginnen reeds een vooroordeel, dat de Franschen alleen egoïstisch over de andere volken zouden oordeelen. De doorsnee-Engelschman of de doorsnee-Hollander, waant zich bij het beoordeelen van zijn nabije of verre buren, al evenzeer het middelpunt van 't heelal, als de doorsnee-Franseman. Alle uitspraken van volk standpunt uit gedaan, klinken fataal zoo lichtvaardig als dwaas. Stel u bijv. maar eens voor, wat de totaliteit der Belgen over de Fransche deugden en ondeugden denken moet. Of, als we logisch willen doordringen, wat op dit ogenblik aan volslagen valsche wederzijdse opinies heerscht, tusschen de door de totalitaire stelsels gelijkgeschakelde en van persoonlijk denken beroofde volken, en de door de democratie aan tevel tegenstrijdige geestesstromingen overgeleverde volken. Om van te lijzen! Of om te veronderstellen, dat deze bergen van misverstanden precies daar zijn, om de dictatoren toe te laten, de volken tegen mekaar op te jagen...

Ik weet niet of de Franschen dan wel lichtvaardiger over ons zouden oordeelen, dan anderen onder onze buren? Ik neem veeleer, dat zij het altoegelijk openen en, dit is het waar het op aankomt, zonder bijbedoelingen of politieke spekulatie doen. Het geldt hier niet langer de loopende meeningen van den doorsnee-Franseman, die in den grond op dezelfde menselijke fantasie zijn afgestemd als de opinies over Frankrijk en de Franschen van den doorsnee-Belg. Waar we hier even de aandacht op vestigen willen, is op het oordeel van de bedachte, de bevoegde Fransche elite.

Een grondige, bijna verrassende kentering heeft zich daar voorgedaan, die in de eerste plaats getuigt van een zoo human als wetenschappelijk aanvoelen der Belgische kwesties, en absoluut gedaan maakt met de oude legenden over het geestelijke Fransch imperialisme.

Het Vlaamsch-Waalsche probleem is in den jongsten tijd, in de Fransche dag- en weekbladen, evenals in de tijdschriften, menigvuldig en aandachtig besproken geworden. We zullen niet beweren, dat hierbij geen vergissingen begaan werden, of dat bijv. de beoordeelingen der verhoudingen tusschen Vlamingen en Walen, nu en dan niet aan een zekere overdrijving mank gaan — overdrijving, die we echter soms nog in ergeren vorm aan Belgisch-frankrijonische zijde aantreffen. Maar over het algemeen, wordt hier dan toch de grootste kiesheid in acht genomen, en treffen we nergens hierbij van die tendentieuze interpretaties aan, welke naar ongekaste bemoeiing of ongevaarde inmenging zweemen.

Op ogenblikken als deze, die we thans beleven, mocht dit wel eens aangestipt worden. Iedereen zal me begrijpen.

V. A. N.

VERKIEZINGSpraatjes

Ik vervolg.

Gisteren de liberalen en de katholieken, vandaag de anderen: kommunisten, exististen en vee-veers.

De kommunisten, zonder te willen spreken over de misdadige verdeeldheid, die ze onder de werkende klasse brachten, — zonder te willen in bijzonderheden treden over hun politiek van sabotage en noutateering, — zonder in herinnering te brengen, dat ze heel hun strijd tegen het fascisme voeren door enkel en alleen de...

socialisten te bekampen, — de kommunisten schijnen mij voor het ongeluk geboren. 't Slaat hun al tegen. Waar ze zich moeien, loopt het glad verkeerd uit. Waar ze hun pooten aan steken, wordt de zaak bedorven. Hoe die menschen nog niet ten onder zijn gegaan door hun bezwaard geweten, dat weet God alleen! 't Is te zeggen, dat ge voor de kommunisten moet stemmen als ge wilt, dat de boel om zeep gaat, als ge wilt, dat de fascistische terrein winnen. En vermits een normaal denkend mensch het zeker anders verlangt, zal hij niet voor de kommunisten stemmen en zullen de martiko's van Moskou Zondag aanstaande een deugddoende ramme-ling krijgen.

Aan de overzijde van deze koko's staan de

De broederlijkheid is 't hem nu gaan zeggen. De bluf liet van zijn pluimen. Het slijk en de modder zijn gebleven, maar ze werpen het nu naar malakaars gezicht.

't Is te zeggen, dat wij er ons niet veel moeten van aan trekken. De pot verwijt den ketel, dat hij zwart is, en wij kijken toe. Menheer Leon Degrelle en zijn vuile bende lijden aan vliegende tering. En de geneesheeren voorspellen, dat het bedroevend einde onvermijdelijk den tweeden April een feit zal zijn.

Ik voorzie een armzalige begrafenis, met den laagsten dienst. Maar 't zal een zuivering zijn voor de Belgische atmosfeer.

Nu blijft me nog een woordje te zeggen over de vee-veers, en dat doe ik morgen.

exististen. Dat is nog een andere pot eten.

Ik heb in een paar vorige praaties over die heeren geschreven en dan opgenomen wat al voorname heeren-met-eten-langen-naam-en-met-kleine-ij in de exististische kollektie zijn opgenomen.

In 1938 waren ze, tamelijk talrijk, broederlijk verenigd. Hun propaganda was toen blaf en blaai, afgekeken van de Hitler-parades. Hun argumentatie haalde ze uit het slijk en de modder. En hun geld... dat haalden ze, waar M. Syndic het onlangs heeft uitgebracht.

De broederlijkheid is 't hem nu gaan zeggen. De bluf liet van zijn pluimen. Het slijk en de modder zijn gebleven, maar ze werpen het nu naar malakaars gezicht.

't Is te zeggen, dat wij er ons niet veel moeten van aan trekken. De pot verwijt den ketel, dat hij zwart is, en wij kijken toe. Menheer Leon Degrelle en zijn vuile bende lijden aan vliegende tering. En de geneesheeren voorspellen, dat het bedroevend einde onvermijdelijk den tweeden April een feit zal zijn.

Ik voorzie een armzalige begrafenis, met den laagsten dienst. Maar 't zal een zuivering zijn voor de Belgische atmosfeer.

Nu blijft me nog een woordje te zeggen over de vee-veers, en dat doe ik morgen.

Uit de Pers

De katholieke partij in haar ware gedaante

We hebben niet opgehouden te beweren, dat de katholieke partij met een masker voor het kiezerskorp verschijnt. Moest de kiesstrijd een paar maanden langer duren, het zou voor den meest onnozdelijk kiezer duidelijk worden, dat de katholieke partij een doel nastreeft dat voor België rampzalig kan worden.

Wat hebben we tot nu toe dat aan dag beweerd?

Dat de katholieke partij opkomt tegen de deflatie, maar dat ze in den grond met deflatieplannen op zak zit. Dat ze de verstandhouding wil tusschen de twee kulturen, maar dat ze in feite de rechten der Vlamingen miskent.

Nu zijn er vele katholieken die het beu worden hun wenschen nog langer te verwijzen. Er zijn er die het willen uitschreeuwen dat ze verlangen.

't is wat M. Philippart, schrijft in «LA LIBRE BELGIQUE».

«Wegsmelting van het rexisme, verrijking van het socialisme, dat de verstandhouding draagt van den financieelen jankel en van de misdadige benoeming van Dr. Martens, krachtig herstel van de katholieke partij. Mogelijkheid om zich te onttrekken van den overheerschen invloed van de partij van M. Spaak en desgevolg een meerderheid te bezorgen aan een katholiek-liberaal kabinet.»

Dit is duidelijk. Hij wil een regering met een sterken katholieken invloed en waarin de liberalen mogen zeten. De socialistische partij moet er uit om de belemmering zijn voor de mannen van de Société Générale of van de Sofina die de deflatie willen doen voortduren. Hij wil een tweede uitgave van een regering naar het model zoals we er een hadden in de jaren 1930-1935.

«DE VOLKSGAZET» merkt terecht op:

«Wij danken M. Philippart. Wat hij zegt is goud waard.

Hij zegt het katholieke, de socialistische, de buiten de regering.

Hij spreekt van «financieelen jankel».

Hij bestempelt de benoeming van Dr. Martens als misdadig.

Dat wil zeggen, dat de katholieke liberale regering waarvan hij droomt, als programma zal hebben: deflatie, maatschappelijke arbouw, anti-Vlaamsch.

M. Philippart werpt het masker af. Hij stelt de katholieke partij in haar ware gedaante. En nu vragen we aan de kristen-demokraten en aan de Vlamingen: «Wat zult ge doen?»

Nen, want dat betekent België's ondergang. Dat betekent ook de bitterste armoede voor het werkende volk.

De waarheid breekt door

Ge zult u misschien nog wel herinneren dat we bij de gemeenteverkiezingen aan M. Hendrik Heyman, den katholieken volksvertegenwoordiger van St. Nikolaas, te vervele uit de vraag stelden of hij de concentratie van K.V.V. met V.N.V. goedkeurde.

M. Heyman schreef toen 37 artikels te «De Gazette van Antwerpen», die ook noch staat hadden.

Hij draaide het zelf naar den wind. Eindelijk komt M. Heyman uit zijn kok en hij schrijft:

«Het programma van V. N. V. was altijd en blijft: België als staatsheid kapot. Het is een plicht van elke Belgische burger het kiezerskorp dit te bekennen.

FANFARES VAN TOETANKAMEN

In het graf van Toetankamen werd indertijd een stel zilveren en bronzen trompetten gevonden, die tegenwoordig in het Egyptisch museum te Kaïro bewaard worden. Daar de instrumenten zich nog in zeer goeden staat bevinden, heeft men het plan opgevat, ze te laten bespelen. Dit «trompet-reclama» zal draadloos naar Engeland en Amerika uitgezonden worden.

Het is niet bekend, of zich nog oude wijzen in de trompetten bevinden, gek met die van den Baron van Münchhausen het geval is...

GRIMLACHJES

KLEIN VERSCHIL

— Waarom heeft kapitein Smit zijn ontslag gekregen

— Die vent was kleurenblind; hij steevende naar de Rode Zee inplaats van naar de Zwarte!

Tegenstellingen in het V. N. V.

De V.N.V.-leiding zit met haar houding erg verlegen. Ook Rex. Beide bewegingen hebben zich op een weg begeven, die ze niet meer kunnen verlaten. En haar volgelingen schrikken terug voor de uitkomst.

We hebben gisteren de rede van den V.N.V.-leider gezien, die hij tegenover zijn bondgenoot Hitler geen zuiver standpunt durft innemen.

«COURANT» wijst op haar beurt op de dubbelzinnigheid van het V.N.V. We lezen ondermeer:

«Verder verklaart de heer Declercq dat het V.N.V. tegen elk imperialisme gekant is... «Zoo is het geweest tot de laatste jaren van de laatste jaren van hun vrijheid en zelfstandigheid heeft beroofd: zoo is het heden wanneer Duitschland de Tsjecho's en de Slowaaksen overmeestert. Papier is verduidelijk maar wanneer heeft het V.N.V. heeft «Volk en Staat» het opgenomen voor de Katalanen en de Basques, in welk nummer van «Volk en Staat» is een protest te vinden tegen het feit dat de eerste daad van Franco, na de verovering van Baschië en Katalonië, was de autonomie af te schaffen van beide gebieden en de zware straffen te stellen op het gebruik van Katalaansch en Baschisch?»

Verder wordt nadruk gelegd op andere tegenstrijdigheden in den schoot van het V.N.V.

«Tusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

«Intusschen is het merkwaardig dat de heer Borginon, toch ook Vlaamsch-nationalist kandidaat, — zij het dan de laatste op de lijst van Brussel — de Vlaamsche voorzitter van de Vlaamsch-nationale Kamer...»

de breuk

DE STOICIJEN

BRIEF VAN EEN EPICURIAAN AAN EEN STOICIJEN BOEKKUIL

Zoo juist wilde ik gezapig een vijfde boekkuilte wijden aan de Stoicijnen, wanneer iemand aan de deur komt kloppen. Alsjeblieft: een brief van een Epicuriaan aan mijn adres, getekend Druur. En daar wij geen haast hebben, zal deze brief het vijfde boekkuilte worden.

Voorerst geeft onze Epicuriaan eenige bronnen voor de studie van de filosofie aan, waarvan ik dankbaar gebruik zal maken. Vervolgens komt hij op mijn vorige boekkuiltes terug om mij tot een debat te verlokken, dat mij inderdaad verlost; ik had namelijk geschreven, dat de filosofie tegenwoordig door middel van boeken of in de universiteiten leeren, en dat de oude methode te verkiezen was. En Druur antwoordt:

«Ik kan mij toch moeilijk voorstellen dat Prof. Collet — die nu reeds zoo snel een verouderd snapt — in volen regen of wanneer het vriest, op den Kouter zou gaan zitten met zijn studenten, om hen in de Socratische dialectiek in te wijden. En dan bvb Prof. Edgar De Bruyne: die is wel taai en heeft meer ambities. Maar stel je eens voor, dat hij naar de «bonte halle» van bvb. de overdekte vischmarkt te Gent — zou gaan, om er, met Aristoteliaansche bedrevenheid, neo-thomistische spitsvondheden en bepalingen-kettingen uiteen te zetten. Dat gaat toch niet: denk eens aan het milieu! en de toeschouwers!»

«Wij hebben toch geen Grieksch klimaat.

«Anders te werk gaan dan we doen, zou onredelijk zijn en betekenend, dat we het onszelf moeilijk maken. En dit is in strijd met wat u Stoicijnen lieveling Epicurus verklaart: «Niets is meer onverdraaglijk voor den redelijken mensch dan wat zonder reden is.»

«Beste Boekkuil, ge schrijft dat ge u sterk aangerokken voelt door Epicurus. Ware het niet dat Epicurus mij tegenhoudt, maar 'k zou er werkelijk paf van staan. Ziehier inderdaad wat ik bij uwen Epicurus lees: «...Indien hij uw zoon of uw vrouw bemint, zeg tot uzelf, dat hij een sterfelijk wezen bemint; en indien het sterft, zult gij er niet door geschokt zijn.»

«Verder: «...Hetzelfde geldt voor

de reis van dit leven: geeft men u een vrouw of een kind. Het moet je nemen: maar indien de pluit u roept, dan moet gij naar het schip loopen en alles verlaten, zonder om te zien...» (Gedachten XIII).

«Gij hebt toch ook vrouw en kind. Druur haalt nog meer in denzelfden geest aan (zoals ik het vroeger reeds aanhaalde) en besluit:

«...Als men zulke dingen leest, welke die fameuze Epicurus van u schrijft, bekruipt mij de lust nooit meer een filosoof te raadplegen. En ik heb waarschijnlijk nog lange jaren te leven: hoe zou ik dan wel mijn tijd doorbrengen, zonder af en toe eens bij de filosofen te gaan zitten...»

«Onder ons gezegd, boekkuilte, ik kan er niet bij dat gij een stoicijn zoudt zijn (al is het er een van den Keizerzijde). Wanneer ik uw lachende foto bekijk, dan krijg ik den indruk, dat ge ons met uwen Epicurus, voor de: «u!» houdt.

«Ik kan dan ook niet nalaten u van Socratische ironie te beschuldigen. Dat wil niet zeggen, dat ik u veroordeel den Socratischen beker te ledigen. Een glaasje Bourgogne is veel beter (ik raad u Nullis St. geest aan). (1) «Om te eindigen, groet ik u met Epicuriansche ataraxie.»

Ziedaar de voornaamste deelen uit dezen brief. Ik zal er morgen op antwoorden, ook al zou dit debat misschien beter ingezet zijn geworden, nadat wij wat verder waren gekomen in het onderzoek over de Stoicijnen en hun leer. Doch om het even: we zijn hier onder vrienden en niet op een universiteit waar wij een plan volgen. En dan moet ik vooraf reeds zeggen, hoe deze brief van Druur mij verheugd heeft. Niet enkel om zijn geestige zetten. Maar reeds om het feit, dat over zulk een onderwerp een debat wordt ingezet. Wij vervullen op deze wijze in zekeren zin onze rol van... bonte-halle-filosofen. En ik hoop dat meer lezers nog zullen reageren, en vooral dat er meer en meer eens naar de bronnen zullen gaan zoeken, niet

Verschrikkelijke sneeuwstortingen in de Pyreneeën

De sneeuwlaag te Barèges bereikt tot 5 m. dikte!

EEN DORP ONDER DE SNEEUW BEDOLVEN

Hierbij een zicht van de hoofdstraat van het Fransche dorp Barèges, dat gedeeltelijk onder een sneeuwlaag is bedolven.

De reddingswerken aan het Izoardmeer, in de Franse Pyreneeën, zijn begonnen. Van de dertig slachtoffers werden er negen-en-twintig door de sneeuwstorm verpletterd. Het laatste slachtoffer is gestorven in het ziekenhuis.

De Gubure, gelegen in de nabijheid van het Izoardmeer, waar 45 arbeiders van de buitenwereld waren afgesloten, is men met de opruimingswerken kunnen beginnen. Een afdeling van het 1ste Infanterie-regiment is te Moutous aangekomen.

's Avonds zijn twaalf arbeiders uitgeput te Pradières aangekomen. Zij waren er in geslaagd doorheen de geweldige sneeuwmassa te dringen.

In verband met het gevaar dat er bestond om arbeiders in bulk wederom laten arbeiden, heeft het parket van Pau een onderzoek geopend, betreffende onvrijwillige doodslag.

De Barèges is de toestand onveranderd gebleven. De temperatuur is iets hoger geworden en de reddingswerken gaan hun gang.

Drie kilometer van Barèges heeft zich een nieuwe sneeuwstorm voorgedaan en kermisarakken meesleurd. Gelukkig werd niemand gewond.

500 meter afstand van Forges d'Audet is de verbinding met Urgos over een legte van 110 meter verbroken.

's Nachts is te Barèges een landbouwer aangekomen, die 36 uren door de sneeuw was ingesloten, samen met een vriend. Zij bevonden zich in een schuur met hun kuddes, acht koeien en dertig schapen, toen de sneeuwstorm zich voordoed.

Eensgezamen slaagde er in zich te bevrijden en verzorgde zijn gezin, welke zwaar aan het hoofd was gewond. Een reddingsploeg is vertrokken, om de ongelukkige naar Barèges te brengen.

Al het vee kwam om. Sedert menschengeheugen is er in de streek van Pau zooveel sneeuw niet gevallen. Dit dikte van de laag gaat van 4 m. 50 tot 5 meter.

DE FRANSCH-ITALIAANSCHE SPANNING

Rome wacht met ongeduld op Daladier's rede

Volgens den med-werker van de 'Times' te Rome, wacht de Italiaansche openbare meening thans op het Fransch antwoord, dat op de rede van Mussolini zal gegeven worden.

De eerste gegevens over de stemming in Frankrijk, verstrekt door de Parijsche bladen, zijn niet zeer bemoedigend en men wacht met ongeduld op de rede welke eerste-minister Daladier hield.

DE VOORWAARDEN WAARIN PARIJS TOT ONDERHANDELEN MET ROME BEREID ZOU ZIJN

Vandaag is te Parijs een kabinet-raad bijeen geroepen, waar eerste-minister Daladier de tekst zal mededeelen van de rede welke hij voor de radio zal uitspreken, en waarmede hij de rede van Mussolini zal beantwoorden.

Naar verluidt, is de Fransche regering de meening toegedaan, dat de rede van Mussolini de deur niet dichtslaat voor onderhandelingen, maar anderzijds geen aanleiding geeft tot een Fransch initiatief.

Waarschijnlijk zal de h. Daladier in zijn rede verklaren, in welke omstandigheden Frankrijk bereid zou zijn te onderhandelen.

De eerste voorwaarde zou natuurlijk zijn, dat er geen sprake is van afstand van grondgebied.

Daarbij heeft men te Parijs den indruk, dat officiële Fransch-Italiaansche onderhandelingen slechts kunnen aangevat worden, wanneer men zich officieus zou goed als akkoord heeft gesteld over de oplossing.

Ge moet maar durven...

De schaamteloosheid van de liberalen kent geen grenzen. Ze zwendelen niet alleen met het geval Martens, terwijl hun lijsten vol staan met oorlogcommercianten en hun advocaten, maar zij liegen ook in andere domeinen.

In een liberaal kieschrift, dat ons gisteren besteld werd, lezen wij onder den titel «Geen Defaitisme» (1), (wij zullen het onthouden voor na de verkiezingen. Red.) het volgende:

«De vermindering van wedden en loonen, door de katholieken en socialistenvoorgesteld, hebben wij, liberalen, niet aanvaard».

Ge moet maar durven...

Waarom heeft de LIBERALE MINISTER VAN FINANCIËN, MAX-LEO GERARD, ontslag moeten nemen? OMDAT HIJ EEN APTROK OP DE WEDDEN EN LOONEN VAN S. H. WILDE TOEPASSEN EN OMDAT HIJ WILDE DE BEZIGENDE PETERSEN AAN DE PENSIOENEN EN AAN DEN WERK-LOZENSTEUW.

Waar is de liberaal die dat durft loochenen?

De liberale minister Dierckx was met zijn liberalen kollega M. L. Gérard eens, maar hij hield er aan zijn portefeuille te redden, juist zoals hij in de zaak Martens gedaan heeft.

Waar is de liberaal die dat durft loochenen?

De h. Pierlot nam in zijn regering een ANDEREN LIBERALEN MINISTER VAN FINANCIËN, DEN HEER GUTT.

Het eerste dat hij v.r.l. was een afkrok van 5 t.h. op de wedden en loonen. Hij zei zelfs dat hij het wilde «uit principe», en in de verwachting, dat de patroons uit de privaatwereld het voorbeeld van den staat zouden gevolgd hebben.

Waar is de liberaal die dat durft loochenen?

Ziet er wat uit met de «élite». Zij had tot hertoe, alhoewel zij slechts een klein en klein korpitaal uitmakende het monopolie van de pretentie. Zij heeft er nu ook nog dat van de leugen bij.

BRIEF UIT PARIJS

De presidentsverkiezing en belagrijker kwesties

VAN ONZEN BIJZONDEREN KORRESPONDENT

PARIJS, 27 Maart 1939.

Wie wordt nu voorzitter van de republiek?

Veel kanshebbende kandidaten voor een gekozen! Buisson, Queuille, Godart, Pietris, Bérard? / De buitenlandse toestand overheerscht al het andere. Neerslachtigheid of fatalisme vervangen de vroegere hoogspanning. / De anti-Russen.

De reaktie kluip en ploetert

Het ware meer dan vermetel de minste voorspelling te doen over den uitslag van de verkiezingen van Woensdag toekomende van den voorzitter van de Republiek. Alle zweeft nog in het onduidelijke. Weliswaar schijnen enkele van diegenen, die in den laatste tijd als kandidaat genoemd werden, niet eens meer in aanmerking te komen, maar het is niet zeker dat ze op het laatste oogenblik niet weer op den voorgrond zullen treden. Anderen hebben officieel hun kandidatuur gesteld, of, zoals de traditionele formule luidt, ze hebben zich ter beschikking gesteld van hun vrienden, maar momentaan heeft het niet den minsten zin, vermoedens aan te knopen over de kansen van ieder onder hen.

Volgens inlichtingen anderzijds van menschen die heel goed op de hoogte zijn wil de heer Lebrun er niet meer van hooren spreken. Hij reschouwt, zoo verzekert men, een verenging van het voorzittersmandaat als onverwachtbaar met den geest der grondwet. Het ziet er ook niet naar uit, alsof hij door aandrangen tot een andere houding in zijn besluit zou kunnen geroepen worden, des te meer dat hij weet, dat de Franse ziele zoozeer insistent om zijn herkiezing te bewerkstelligen, zelfs bij de reaktie geen eensgezind sukses geboekt heeft.

Verder heeft deze dag de voorzitter van den Senaat, Jeanneney, het gerucht geloochend dat hij tot de kandidaten behoorde. Zijn gezondheidsstand laat hem niet toe de plichten van het hoog ambt waar te nemen. Ook maarschalk Pétain, op dit oogenblik gezant bij Franco, heeft aan het verzoek van zijn bewonderaars een weigerend antwoord gegeven; het is duidelijk dat hij geen leuen kan hij inderdaad niet gemakkelijk zijn huidige ambt met een ander verwisselen.

Anderzijds staat het heden van drie personen vast, dat ze de hoogste waardigheid betrekken. De eerste is Buisson, die de voorganger was van Herriot als Kamervoorzitter. Hij heeft enkele jaren geleden de socialistische partij waar hij lid van was, zonder een duidelijke politieke reden verlaten. Waarschijnlijk zal zijn ambities in den weg. Daar hij er geen onwrikbare overtuiging op nahoudt, geloof ik zich in al de midde vrienden die hem zijn kandidatuur door den steun die hem door Laval wordt verleend.

De tweede, die zijn ambities onder stoelen noch banken steekt, is de huidige minister van Landbouw Queuille. Hij is medelid van de radikale partij, die men onmiddellijk tot een gemeenschappelijke verklaring, en daarover heen, tot een gemeenschappelijk front der min of meer democratische landen zou geraken, heeft zich niet verwezenlijkt. Tot hertoe bestaan slechts twee overtuigingen: de een, dat Frankrijk e. Engeland en daarover is het iedereen eens, namelijk dat ze niet volstaan om tegen den dreigenden vloed een doorslaand dam te stellen.

De hogespanning, zoals ze een week geleden heerschte, heeft dus plaats gemaakt voor een zekere neerslachtigheid of beter gezegd, voor een soort fatalisme, dat de gebeurtenissen haar loop laat gaan, en zich daarenboven met de hoop troost, dat het eigen land de toekomst ontplooiing zal kennen en om een lievelingswoord der Franschen te gebruiken, — dat alles zich zal «arrangeren». Deze neiging om tot passiviteit terug te vallen is gevaarlijk. Maar gevaarlijker nog is, dat sommige leden van de regering de Engelse politiek tot groote vastberadenheid openlijk betreuren. Zoo bijvoorbeeld de «Matin» uit Parijs, wiens naar de Londense feestelijkheden gestuurde medewerker den afkeer van de Engelse regering van den weg tot overeenkomst met Duitschland, naar wil tot tweestelligheid en namelijk naar poging tot eensgezindheid met Sovjet-Rusland hoogst overtuigd vindt.

En juist, wat de poging betreft tot samenwerking met Rusland, gaan er reeds reaktionaire woordenvoordracht met de afwijzende kritiek van de «Matin». De door hen aangevoerde argumenten zijn te gekkend, om ze hier te moeten herhalen, en enkel om er ons even over te vermelden. Meestal meeningen aan te halen als deze van den schiedendend Balby, in «Le Jour», dat de Sovjetunie zich aan Frankrijk vastklampt als een «parent pauve» — een arme bloedverwant — of als de andere, die men eveneens in de «Matin» vindt, dat Moskou duidelijk het gevaar dat langs het Oosten dreigt naar het Westen wil doen afglijden. Als of Moskou en niet Engeland de initiatieven had genomen tot gemeenschappelijke optreden! Om hun doel te bereiken, schijnt de nieuwsovernomten te willen voor de leugen als voor het belachelijke en we vragen ons enkel af, of ze er dan niet van bewust zijn hoe zwaar ze zich vergruipen aan hun eigen kind? Als ze Frankrijk en Engeland den raad geven om de ziele van de ziele te openen tot de verdediging van hun eigen domein daarenboven hoegens nog België en Nederland onder hun bescherming moeten nemen, dan ken men een dusdanige miskenning van de Hitleriaansche doeleinden werkelijk niet verontschuldigen met gemis aan ondervinding.

Bemerkenwaardig is het, dat uit hetzelfde kamp, «Le Jour» luidt, dat de invloeding van den eigenaenen dienstplicht in Engeland, of deze doelmattig of weerschijnlijk is, gaat ons hier niet aan, maar in alle geval gaat het hier om een kwestie, waarover de Engelsen hebben te beslissen, en inderdaad, de ondank van andere, ook van verdorvene naties, zich slechts met groote terughoudendheid kunnen mengen. Is de diepere betekenis van een blok tegen de Russische hulp door de versterking van het Engelse leger overtuigend te maken? Of hebben dan diegenen gelijk, die aan Fransche halve en integraal fascistische, inzicht toeschrijven, Londen te verlaten en aldus de vorming van een blok tegen de Italiaansche landen te beletten? Het was zeker zeer nuttig als de Fransche regering zich duidelijk van deze zondelinge patroon desolidariseerde.

Het zal niemand verrassen dat de vlieden van Rusland niet geboden, en tenaasterting tot Mussolini te bevelen. De redevoering van Mussolini van Zondag 11, heeft hun ijer nieuw leven ingeblazen. De diktator heeft noch van Savoye gesproken, dus heeft hij eigenaentelers werpen den dag geleid. Hij heeft niet uitdrukkelijk grondafstand geëischt, dus g at het hem slechts om administratieve tegeefingen. Men moet dus terstond met hem onderhandelen.

Slechts een klein deel van de konsekwentia van de rede werd de vraag op, waarom de Italiaansche wenschen slechts door echts, en niet langs den gewonen diplomatischen weg kunnen geldend worden gemaakt. Maar ha! De duce heeft erin gesproken, dat deze reeds in de nota van 17 December werd geformuleerd. In die nota, die Bonnet aan het parlement zelf volledig verzweeg! Bevat ze werkelijk meer dan de verkondiging der overeenkomst van 1935? Een antwoord op deze vraag is dringend vereischt, en niet minder dringend is het, post te kiezen in de andere Italiaansche bewaarin, volgens dewelke Laval tijdens het verloop der romoische konferenties van 1935 in een vertrouwelijk schrijven aan Mussolini, Italië uitdrukkelijk de handen vrij zou hebben gelaten in Abyssinië.

Daar zijn al zaken die in gewicht de verkiezing van den voorzitter der republiek overtreffen. Evenwel bestaat er een verband tusschen haar en de verwisseling van persoon in het Mlyseum paleis. Zoals het eenmaal de gewoonte is, zal de regering den nieuwen president haar ontslag aanbieden. Dat is eigenlijk maar een formaliteit, maar dit zou desondanks een gelegenheid zijn die men zou kunnen te baat nemen om de regering te hervormen.

Stedenregeren op het, dat Daladier ook graag van zijn minister van Buitenlandsche Zaken zou scheiden. Het oogenblik om dezen wensch in vervulling te brengen ware niet ongunstig daar ook het vertrouwen van de reaktie in de politiek van München een harden duft heeft gekregen. Zeker is de eerste minister voor het in gebreke blijven van de Fransche buitenlandse politiek nauwelijks minder verantwoordelijk dan Bonnet, en hij zal in alle geval aan het bewind blijven aan de Franschen nieuwe dekretten best geven, die, als ze zich bewegen in de richting van deze, die verleden week werden uitgevaardigd, helaas niet de landsverdediging in die mate zullen kunnen dienen, als wenschelijk is.

Wie zich tegen de dictaturen bevallig, moet er zich vooral voor hoeden, de massa der arbeiders te misnoegen, zoals het ook met de verordening op den arbeidsduur gebeurt, van wie het daarenboven meer dan twijfelachtig is, of zij den omvang van de situatie in het land zelf kunnen opdoen.

Th.

Hitler slachtoffer van een auto-ongeval!

HET BERICHT WORDT ECHTER GELOGENSTRAFT

Volgens geruchten die in omloop zijn, zou rijksskanselier Hitler, die onlangs een bezoek aan de minister Gobbels bevoord, Maandag het slachtoffer geworden is van een auto-ongeval.

Men laet te Berlijn opmerken dat de Führer Maandag dr. Gobbels niet ontmoet heeft.

De Führer woonde te München de lijkeplegheden bij van dr. Wagner, terwijl dr. Gobbels naar Boedapest is vertrokken.

De Führer bevindt zich thans op zijn buitengoed te Berchtesgaden.

Luxemburger als spion veroordeeld in Frankrijk

Te Metz heeft de krijgsraad den 26-jarigen Luxemburger Victor Steinmetz, tot twintig jaar opsluiting en twintig jaar verbanning veroordeeld wegens spionage.

De man werd aangehouden in de streek van Thionville in Juni van verleden jaar.

De Italiaansche tankboot Casco is met een lading van 60.000 vaten petroleum uit L'Anjou vertrokken. Naar verluidt, hebben de Mexikaansche autoriteiten met Italië een overeenkomst getroffen, waarbij Mexico aan Italië petroleum zal leveren in ruil voor machines en andere artikelen.

DE GOEDE OUDE TIJD

(Zie begin blz. 1)

Die tijd, waarin een ei werd in vier gesneden en een haring in vijf en waarin werd gezongen: «koeien, palatten en pellen van vish, eten de boeren als kermis is».

Die tijd, waarin de menschen zich kreupel en krom zweogden en stierven aan doorgeslagen breuken of 't vuur in den buik.

Die goede oude tijd, waarin op onze buitengemeenten jaarlijks de oude menschen, die ten laste van het ambesuur viel n, van op de dorps der gemeentehuizen bij opbod werden verhuurd, en waarbij zij eerst nog werden nagezien en geoordeeld, juist als parden op een markt, om te zien wat er nog uit kon komen.

Die tijd, waarop diegenen welke het verdomden in een of ander hospice te laten sterven, den bedelzak opnamen en in oploeken van hove tot hove en in dorps tot dorps, smekende om een korte brood of een schotel pap, en verleden waren te mogen slapen in een of andere schuur, op een bussel stro, v.waar zij dan, stief en verklemd, 's anderendaags weer v.r.d. draalden.

Die tijd, waarin oude moederken met hun paternosterke in de hand tiens van Wees-Gegroeten stonden te liden aan de deuren der burgerlui, en er en kopen halven cent los te maken, en waarop bij Nieuwjaars, Kerstdag, Paschen, al de armen op straat waren, om aan de heeres «nen gelukkigen hoogdag» te gaan wenschen.

Die tijd, waarin onze gebrekkigen draalden langs de straten, de kreupelen den blinde leidde en d n blinde de treupeer recht hield, beiden zingende om wat steun.

Die tijd, waarin onze fabrieksmeisjes door de banen, de boerendochters door de landjonkers werden verkocht, en zwijgen moesten om hun brood.

Die goede oude tijd, waarin ons gansoh n-artige werkersvolk zwichten moest onder de macht der bezitters, waarin het diep lag neergebogen, gedrukt onder zijn onwetendheid, zijn elende, in de sinkende modder der kapitalistische heerschappij.

Die tijd, waarin door tooverij en quivelsbezwerijng de menschen dan nog hun spaarst niet werden afgezet, en de kinderen bij het sterfbed vochten om een oude broek.

Die goede oude tijd, zegen en schrijven onze katholieken, daar denken onze oude menschen met weemoed aan... Ploertien!

Spijgt dat onze nieuwe generatie die niet kent...

Ja, spijgt, ziendemaal spijgt, dat zij kristen an, ziendemaal spijgt, dat zij katolieke boerenpeugd, gij, kajotters en kajotters, spijgt dat gij dien tijd niet kent! Moest het, zoo zijn, dan zoudt gij vandaag in uw k.eurrijke kostuumkens met uw van levenslijf, blakende gezichten niet door onze straten moeten marcheerren, maar dan laagt gij, waar uw grootvader en uw grootmoeder heeft gelezen, als schotelvolden of dwellen aan de voeten van patronaat of landjonker, of, wie weet, wellicht begraven op het kerkhof der armen.

Spijgt, kristen arbeiders, dat gij dien tijd niet kent, want dan eerst zoudt gij kunnen aanvoelen, wat een katholiek bestuur is...

Mäschien, katholieke menschen, als gij hier een enkel minuutje wilt aan denken, zult gij weten wat u op 2 April te doen staat.

JOS. CHALMET.

FEUILLETON «VOORUIT»

NUMMER 71

MORDJE

door MAURITS DEKKER

— Dus morgennacht om half vier, zegt Albert bij het afscheid. Ik wacht aan den overkant van de kanaalbrug.

Zij reiken elkander de hand en kijken elkaar even aan.

— Wat denk je? vraagt Mordje, die zijn stroomtrassen op de zolder hebben opgezocht.

— Die jongen is prima, antwoordt Heinz, die dat ons er niet in laten loopen.

— Ik denk het ook niet. En toch heb ik het mij wat waard zijn, als ik al niet den anderen kind van de grens zat.

Den volgenden avond zoeken zij vroeg den zolder op en Heinz ligt nog maar nauwelijks op zijn matras of hij slaapt. Mordje kan echter geen oog dichtdoen. Hij is onrustig, heeft leuk over zijn heele lichaam, alsof hij onder de vloeren zit. Nog een paar uren dan zal zijn laatste tocht door dit verwoelde land beginnen. Als dit mislukte, als hij er op het allerlaatste oogenblik nog inloopt, dan is God te

gen hem, dan heeft de hemel het op zijn ondergang gemunt, dan kan hij alle hoop voor goed opgeven. En het zal wel mislopen, want hij is altijd een ongeluksvogel geweest. Nou ja, niet heelemaal en niet altijd, want als dat waar was, zou hij nu niet hier naast Heinz liggen. Een klein beetje heeft hij toch ook wel gebot.

Heinz smokt, ligt soms te puffen als een klein sleepbootje, dat hij eens ergens op een rivier heeft gezien. Waar het geweest is weet hij niet meer, maar hij kan zich nog herinneren, dat het op een heeten dag in de zomer was. Een grensbootje was het, dat hij pufte, maar dat geen meerpooch, omdat het vastgehouden werd door leeren-pooten, die aan de touwen trokken. Mordje is zelf aan boord. De kapitein zegt, dat hij rustig onder het dekzelt moet blijven liggen en dat hij slapen moet. Maar hij kan geen oog dichtdoen, omdat Heinz zo luid snorkt. Die man is een zaagmachine. Als het zo doorgaat, zal hij morgen doodop zijn.

Voor iemand van zijn leeftijd is zoo'n reis geen kleingheid. Als hij nu maar even slapen, een paar uur uitrusten kan.

Kom, zegt Heinz, het is tijd!

— Geen, ook heb ik dichtgedaan, zucht Mordje.

— Maar je lag te snorken als een os!

Nee jij! antwoordt Mordje, de heele nacht heb je me wakker gehouden. Het zou me niet verwonderen, als die slager dat gezag van jou gehoord heeft. Laat me nu tenminste even met rust.

Om de bliksem niet. Het is tijd, kerel!

Tijd? Nu reeds?

Openes is hij helder-wakker en valt het gevoel van moeheld van hem af. Hij is blij, dat de uren van wachten voorbij zijn en dat het oogenblik van vertrek gekomen is. Hij voelt zich alsof hij naar zijn eigen bruiloft gaat en bekijkt zich in een stukje spiegelslag. Een kop als een ocosnoot, mager poem met hol staande oogen. Maneer nem met hol staande oogen. Maneer aap zelf. Moet er toch een beetje fatsoenlijk uitzien, als hij straks in dat vreemde land komt.

Heinrich heeft een oude overjas voor hem opgescharrelt. Afgedragen ding, maar de kwaliteit van de stof is goed. Hij heeft jassen, die heel wat beter waren, bij de votten gekocht. Maar het ding bedekt zijn stof, de luchtblaas die hij voor zijn buik heeft hangen en dat is al heel wat.

— Als het meneer de burgemeester niet naar zijn zin is, dan ontvang hij mij maar niet, zegt hij.

Maar hoe houdt hij die wijde broek in de hoogte? Zoolang hij binnenshuis was, ging het nog. Maar hoe moet het straks gaan, als hij heele einden loopen moet? Heinrich geeft

hem bretels, waaraan hij het ding kan ophangen. Zoo zal het tenminste naar naar beneden zakken, al kan hij door de bretels heen dan ook zijn eigen schoenen zien. Hij behoeft er tenminste niet bang voor te zijn, dat nu uit zijn kleeren groeien zal.

Heinrich heeft botenarmmen klaar gemaakt, een heel pak.

Ook voor sigaretten en wat geld heeft hij gezorgd.

— Stuur de rekening maar naar Smoel, zegt Mordje en als je zin mocht hebben, kom dan in de vakanties bij ons logeerren.

Stuur maar een aanzichtkaart, antwoordt de timmerman lachend, doch zet den afzender er maar niet op. Heinrich geeft hem een papierje, waarop de route naar de kanaalbrug staat aangegeven.

Mordje verlaat het huis het eerst. De straten zijn verlaten. Slechts hier en da r een enkelen arbeider, die naar zijn werk gaat. Op het plein voor het station is meer leven. Een paar vrachtwagens, een postauto en onder de verlichte lufel van den stationaire twee politie-agenten.

Mordje blijft zoo ver mogelijk van het stationsgebouw verwijderd, loopt dicht langs de huizen aan de overkant van het plein. Wie zou trouwens aan zijn Arische overjas kunnen zien, dat hij uit het concentratiekamp gevlucht is? Maar zijn gezicht, zijn neus! Om in dit land 's morgens vroeg zonder gevaar op straat te kunnen loopen, moet men een anderen neus hebben.

Hij moet nu spoedig bij de kanaalbrug zijn.

Schiet een beetje vlugger op, luwammes!

Even schrik hij, maar reeds heeft hij Heinz stem herkend. Als een reparaat moet die man gelooopen hebben.

Ook geen kunst, met zulke enorme «eenden».

— En die luchtblaas zit me in den weg, zucht Mordje.

— Even doorsappen nog, wij zijn er dadelijk.

Spoedig hebben zij de auto bereikt. De bodem van de lake is bedekt met dekzoden en een paar oude dekens, zoodat zij dus niet al te hard zullen liggen. Albert legt het zelf over hen heen, dat naar olie en teer ruikt.

— We gaan, zegt hij.

Mordje knijpt Heinz in zijn arm.

Bij mijn gezond, fluistert hij, wij gaan!

III.

Uren lang reeds duurt hun horizonale tocht. Het is, alsof zij jaren geleden vertrieken zijn en er nooit een einde aan deze reis zal komen. Het zware zit hebben zij een weinig weggetrokken, zoodat hun hoofden vrij liggen en zij wat frische lucht kunnen inademen. Alleen als zij langzamer rijden, dan de deuren, waar de bewoners hen uit de bovenverdieping der huizen zouden kunnen zien, trekken zij het zelf weder over hun hoofden heen. Zij voelen, of zij over een asfalt of kelenweg rijden, hebben het langzaam dat zien worden en zien de takken der bomen in de hoogte voorbijtrekken. Verder ervaren zij niets van hun tocht. Zij weten allen, dat zij met iedere omwenteling der wielen de grens een stukje dichtter naderen. In het begin waren de oude lappen, waarop zij liggen, betrekkelijk zacht, maar thans, na uren schijnen zij harder te zijn dan de planken van den bak.

(Vervolgt).

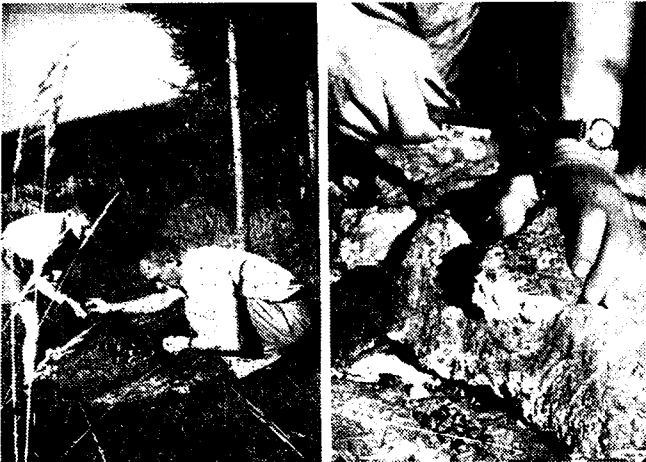
Zege van R. C. Gent kon geen geestdrift wekken

EL GHAZI heeft te Dijen het Fransch kampioenschap van het leger veldloopen gewonnen vóór Mahomed Ben Larbi, Bouazza, Lebou en Ahmed ben Larbi.

BOHEEMSCHE GRANAATSTEENEN

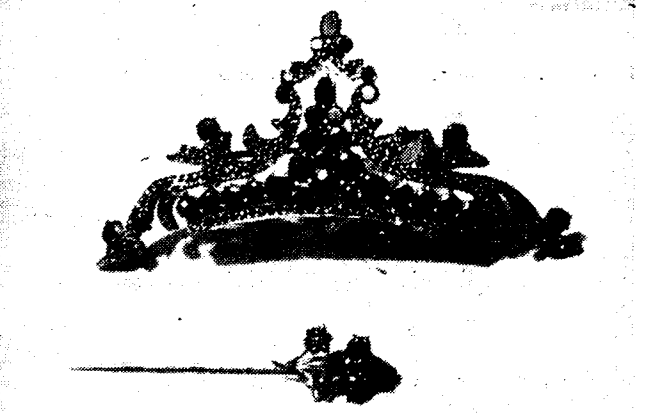
Eens waren granaten zeer geprezen edelstenen, waarvoor de Europeanen tegenwoordig weinig interesse meer hebben, terwijl in Amerika er nog eenig belang voor schijnt te bestaan. De mooiste granaatstenen komen uit Bohemen, waar zij het voorwerp zijn van een zeer bloeiende industrie en een drukke uitvoer naar alle landen der wereld. De Boheemsche bevolking noemt de granaat 'in steen veranderd bloed'; zij beschouwt hem als het symbool van haar ras: hard en standvastig, zeldzaam en kostbaar. Bohemen werd door het Derde Rijk ingepalmd. Zal het 'harde en standvastige' ras het nazi-juk lang verdragen?

In Bohemen moet men niet lang zoeken naar granaatstenen: dezen bevinden zich in de rotsen, waaruit zij door middel van een geologen-hamer kunnen verwijderd worden.

Ongepolijste granaten, die door de hand van een bekwaam specialist in prachtige edelstenen zullen vervaardigd worden.

Diadeem en speld met Boheemsche granaatstenen bezet

BIBLIOTHEKEN DER OUDHEID

Bibliotheken zijn geen uitvindingen van onzen tijd. Al tientallen eeuwen geleden bestonden ze, en het waren zeer kleine, al was toen de boekdrukkunst natuurlijk nog lang niet uitgevonden. In plaats van gedrukte boeken en documenten, bevatten de bibliotheken der Oudheid met de hand beschreven papyrus- en perkamenten rollen.

De oudste ons bekende bibliotheek bevatte zelfs nog niets anders dan papyrus- of perkamenten rollen, doch bestond uit... lertjes van leem. Ze dateert dan ook al van meer dan zes eeuwen vóór Christus en werd aangelegd op last van Assurbanipal, die van 688 tot 626 vóór onze jaartelling over het toenmalige machtige rijk van Ninive in Mesopotamië regeerde.

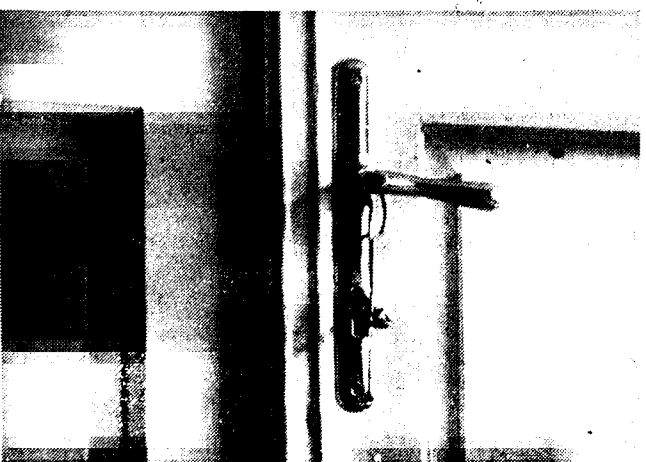
Zelfs moesten zijn bibliotheek-ambtenaren een catalogus der bibliotheek samenstellen. Bij de opgravingen op de plek, waar 25 eeuwen geleden het keizerlijk paleis van Ninive verrees, heeft men een aantal dezer 'leem- boeken' teruggevonden.

Een andere vermaarde bibliotheek

werd in 283 vóór Christus te Alexandrië aan de monding van den Nijl gesticht door den pharaon Ptolemaeus Soter. Met heele scheepsladingen vol werden de rollen perkament naar Egypte vervoerd, en zoo bevatte deze oud-Egyptische bibliotheek tenslotte de geheele Griekse literatuur. Deze boekrij bestond 236 jaar, tot zij in 47 vóór Christus vernield werd.

Er kwam evenwel een nieuwe, nog geweldigere bibliotheek voor in de plaats. Zij werd op last van den Romeinschen veldheer Antonius gesticht en bevatte weliswaar 200.000 papyrus- en perkamenten rollen. Hieronder ja'en lang was deze nieuwe bibliotheek van Alexandrië in alle landen rond de Middellandsche Zee beroemd. De geleerden trokken erheen, om er hun studies voort te zetten. Na vier eeuwen gebouwd te hebben, werd echter ook deze bibliotheek in 351 na Christus ten deele verwoest, waarna ongeveer drie eeuwen later, in 641, de Arabieren het nog in stand gebleven deel vernietigden.

DOE HET ZOO

Met een haak van een kleebeugel kan men veilig een deur sluiten nadat men het slot door middel van den sleutel vastgezet heeft, hangt men den haak aan de deurkruk en laat het rechte uiteinde door het sleutelgat. Op die manier kan de sleutel niet meer van buiten ongedraaid worden, wat anders voor een inbreker een niet moeilijk werkje is.

EEN OUD VLAAMSCH EN ZEEUWSCH BEROEP

ZOUTZIEDEN UIT TURF

Een oud en vergeeten beroep, maar eens voor de Vlaamsche en Zeeuwsche kustbewoners een winstgevend zaak, was het 'darinkdelven' en het zoutzieden uit turf.

Bodemzout werd eertijds uit de slechte veensoorten van de kust gehaald als de onmisbare grondstof voor het haringkaken, welke ook de boer voor het pekelen van zijn boter, de bereiding van kaas en het bewaren van geslacht vleesch niet kon ontberen. De samenleving, de gemeenschappelijke welvaart, is ondenkbaar zonder zout.

De oude Zeeuwen haalden het zout uit hun minder produktieve veengebieden, uit de 'darink' of darr, welke ook wel brandstof opleverde, doch waaruit ook zout gestookt werd. De grondsoort was een kortvezelige laagveensoort, doorjaans met w t kiel vermengd en vaak aangevloeit in duinpannen of onder het strand en de duinen.

Met het zout doortrokken bruinzwarte darink werd op hoopen gestapeld en verbrand, waardoor in de asch het zout overbleef, dat met zee-water vermengd, in de zoutketen tot wit zout werd gestookt. Dat was, in 't kort, gezegd, de werkwijze van het oude 'iseltarnen' of zoutbranden, in verband waarmee de schoone Zeeuwsche landerijen echter vernield werden, zoodat hertogin Maria van Burgondië in 1477 beloofde, voortaan geen concessies meer te zullen verleen om meer te delven tot het branden van zout uit de erven, die gelegen waren binnen de bedijkte landen van Zeeland, Holland en Friesland.

Men kan de groote betekenis van dit darinkdelven eerst nog genoeg schatten als men eens kennis neemt van den omvang der haringnaring van Holland, Zeeland en Vlaanderen tusschen de 15e en 17e eeuwen. De officiële Deklaratie van de visscherijen in Holland, Zeeland en Vlaanderen, van rond 1562 geeft het aantal booten der toenmalige Nederlandse haringvloot: 700 ongeveer, waarvan Vlaanderen honderd, Zeeland tweehonderd en Holland er 400 en nog wel de grootste bezat, Noord-Nederland beheerschte dus deze belangrijke nering.

In dit licht bezien krijgt Fruin's bekende woord een historische waarde: 'Geen uitvinding misschien heeft voor Nederland zoo heilrijke gevolgen gehad als die van het eenvoudige haringkaken. Een voedsel, dat anders bederft en niet verzonden kan worden, werd door die bewerking verduurzaamd, een voorwerp van handel. De visscherij, tot nog toe in het klein, alleen ter vervulling van eigen behoeften gedreven, werd de vierscheer en bedrieff voor duizenden. Tientallen namen duizenden Hollanders en Zeeuwen het bij de hand;

elk jaar zag meer en groter vaartuigen aanjauwen; een halve eeuw na Willem Buzelsz, kon Karel de Stoute aan Eduard IV bij diens terugkeer naar Engeland reeds vijf-honderd Hollandse en Zeeuwsche schuiten bijzeten. En weer een halve eeuw later noemde Hadrianus Junius speciaal de Hollandse steden Oudewater, Woerden, Rotterdam, Schiedam en D'n Briel, welke hun opkomst en bloei inzonderheid aan deze nering en haar nevenbedrijven, hadden te danken; het varen en uitrusten der schepen, het touwslaan, netten breien en booten enz.

Immers de gekaakte haring moest gesleten worden en men wachtte hier gelukkig niet zo lang tot de buitenlanders hier zelf kwamen, om ze te halen, want met de haring vond nu ook de gekaakte boter, kaas en andere produkten van landbouw en veeteelt nieuwe afzetgebieden. En daardoor was ook weer meer zout noodig. Zooveel zout werd in onze streken niet ingevoerd en daardoor gingen de Hollandse schepen ook zelf op zoek, om zout te halen in ballast uit de Spaansche en Fransche havens: San Lucar, Santa Maria, Rochelle, Brouage, enz. Brandt vermeldt bijvoorbeeld in zijn Historie van Enkhuzen, dat deze stad met Hoorin in 1475 alleen een vloot van zeventig zoutschepen op zee had. Ook dit ruwe zout moest evenals het darinkzout gezoden worden en zoo kwa-

men de vele zoutziederijen tot bloei, waarvan heizelfde Enkhuzen er niet minder dan veertien had.

In Zeeland was de zoutnaring nog bedrijviger dan in Holland. Toen Zierikzee in 1526 door een grooten brand ten deele verwoest werd, brandden er ook 77 zoutketen af in de buurt der siad. Want niet alleen het zout voor eigen behoeften werd er gezoden, ook dat voor vele buitenlandse markten en zoo ontstond weer de drukke handel in g-zoden zout, waardoor Guiccardini in zijn beschrijving der Nederlandse gewesten rond 1550 ook met zooveel ophef kon gewagen van de zoutziederij als bron der voornaamste neringen in Zeeland en Vlaanderen. Daarvan getuigen zij, die over het oude Zeeland achtereenvolgens hun kronieken hebben geschreven, als Beegersberg, die vertelt, dat de zouthandel reeds in het begin der 13e eeuw de belangrijkste handel der Zeeuwsche steden was, of de Leidsche hoogleeraar Boxhorn, die zelfs meent, dat Zierikzee daarna haar opkomst en bloei dankte. In elk geval was deze stad wel het belangrijkste centrum voor de Nederlandse zouthandelsindustrie in die dagen, de stapelplaats van den zouthandel met zijn groote aschbellen van 'selkash' en zijn groot aantal zoutketen; in 1526 ongeveer 80, in 1644 nog 70 zoutpannen, in 1890 niet meer dan 9, omstreeks 1890 slechts 1 zoutkeer meer!

Door de golven en winden blootgelegde turfbanken op het strand te Brederode, bij Oostende

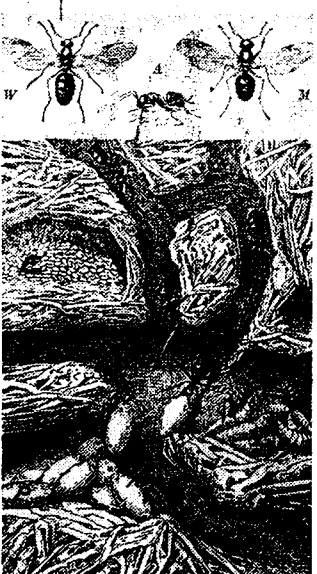
De smaakzin bij de mieren

Dat de mensch met zijn zinsorganen andere dingen waarneemt dan een opgewerd dier, zoals de bij, is 'tans algemeen bekend. Het menscheijke oog onderscheidt de kleuren rood en zwart, het bije-oog niet. Maar wel neemt dit laatste ultraviolet waar, waarvan wij niets kunnen zien. De bij onderscheidt een suikeroplossing met behulp van den smaakzin van zuiver water, evenals wij. Maar dat die smaakzin ook een andere is dan de onze, blijkt daaruit, dat de bij bittere stoffen, waarvan wij afkeerig zijn, nog gaarne opneemt, en sommige zoete oplossingen, die wij althans zoet vinden, afwijst.

Maar niet alleen gedragen insecten zich anders dan de mensch, ook b.v. de bijen gedragen zich anders dan de vlinders en de vliegen. Dit is door de onderzoekingen van een groot aantal waarnemers komen vast te staan. Een suikersoort als melk-suiker, die de bromvliegen aantrekt, zie niet meer weg, door de bijen blijkbaar niet als zoet waargenomen.

Onder deze omstandigheden komt men tot de vraag of ten minste soorten, die ra verwant zijn, zoals mieren en bijen, in hun gedragingen hetzelfde zijn of althans overeenstemming vertoonen. Schmidt, Anneliese heeft de oorspronkelijke mieren en bijen dezelfde suiker als zoet waargenomen. Daarbij is zij tot het resultaat gekomen, dat dit niet het geval is, dat zelfs dieren, die tot dezelfde soort behooren, een verschillenden smaak kunnen hebben en dat ten opzichte van de geuren verschillen. Deze kan men gemakkelijker verkrijgen en ook goed in leven houden.

Vermieden werd oplossingen van

ROODE BOSCHMIER
W: vliegende wijfje, M: vliegende mannetje; A: werker. In het nest zijn werkers bezig met het verzorgen der eieren (E), larven (L) en poppen (P). (Volgens Schmidt)

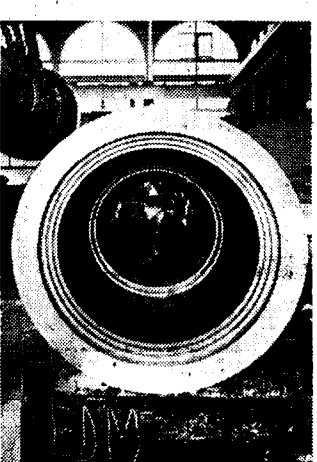
verschillende temperaturen te gebruiken, en eveneens oplossingen van verschillende klierstoffen. De oplossingen, die gebruikt werden, onderscheiden zich alleen door haar smaak. Het bleek toen, dat er verschillende suikersorten zijn, die door de drie mierensoorten van zuiver water onderscheiden werden.

Daarentegen waren er andere suikersorten, die door de mierensoorten als zoet herkend werden.

Het zoetste vonden de mieren rietsuiker, dat in een buiten-gevoen zwakke oplossing nog als zoet herkend werd. De hexose mannose, een scheikundige eenvoudige soort, suiker, die voor de bijen vergiftigd is, werd door de mieren als zoet waargenomen en bleek voor deze dieren niet vergiftigd te zijn, aldus Wetenschappelijke Bladen, waaraan wij dit alles ontleenen.

Door Anneliese Schmidt werd ook onderzocht, waar de smaakorganen bij de mierensoort myrmica rubra (de rode boschmier), zich bevinden. Er zijn insecten, die met hun voelspreuten (antennen) of met hun voeteleiden (tarsen) smaksprikkelers waarnemen, niet alleen met de omgeving van den mond met haar aanhangsels. De techniek van deze proefnemingen bij zulke kleine levende wezens, als de mieren was wel moeilijk; ze k in de verhandeling uitvoerig beschreven. De dieren steken in het begin, wanneer zij met hun antennen een vloeistof aanraak en, hun tong uit en proefden daarmee de smaak; wanneer het suikerwater of zuiver water was, dan werd de vloeistof gedronken; was het een chinine-oplossing, dan bedankten zij er voor. Door dresseeren bracht de onderzoeker de dieren zoo ver, dat zij ook zonder hun tong te gebruiken en alleen door middel van hun antennen een zwakke rietsuiker-oplossing nog leerden te onderscheiden. Het ge-eugen der mieren bleek slecht te zijn. Slechts enkelen behielden dit vermogen, door dresseur verkregen langer dan eenige uren. Twee der dieren onthielden het geleerde eenige dagen en deze konden met hun antennen de smaakloze melksuiker van de zoete rietsuiker onderscheiden. Het waarnemen van den smaak met behulp van hun voeteleiden kon bij de mieren niet aangeleerd worden.

ENGELAND BEWAPENT

Deze merkwaardige foto toont het binnenste van een reusachtig marine-kanon. Mooi technisch, maar ongelukkig weinig veredeld werk.

Trommel-«draad-looze» bij de negers

Eentonig klinken de trommels der negers in het Afrikaansche oerwoud. In werkelijkheid echter is het geluid slechts eentonig voor de ooren der blanken, die het niet hebben leeren verstaan. Voor de negers namelijk is dit heelemaal niet het geval. Zij hooren precies de verschillen, niet enkel in lengte van iedere slag, doch ook in toon.

Voor de negers immers vervult deze 'trommeltaal' geheel dezelfde rol als voor ons de telegraaf. De verschillende stammen brengen op die wijze berichten aan elkaar over. Ieder opperhoofd heeft zijn eigen roep-teekenen, net als ieder radiostation dit heeft. Wil nu zulk een opperhoofd een bericht doorgeven aan een naburigen stam, dan begint de trommelslager met allereerst dit roep-teken te trommelen en pas dan volgt in trommeltaal het bericht zelf.

Eens stond een blanke ontdekkingsreiziger in het hartje van Afrika stom verbaasd, omdat telkens als hij bij een ander dorp aankwam, het opperhoofd al precies wist, wie hij was, hoeveel man zijn gezelschap telde, in welke richting hij van plan was verder te trekken, enz. De verschillende stammen hadden elkaar door middel van de trommeltaal van een en ander op de hoogte gebracht.

Haringvangst met de handen

Tegen het einde der 12de en in het begin van de 13de eeuw wemelde het in de Bont, die Denemarken en Zweden van elkaar scheidt, ietertlijk van haringen. In zulke dicht opeengepakte scholen zwommen de vissen deze zeeëngte door, dat een Deensche geschiedschrijver uit dien tijd, Saxo Grammaticus, die in 1208 overleed, kon schrijven:

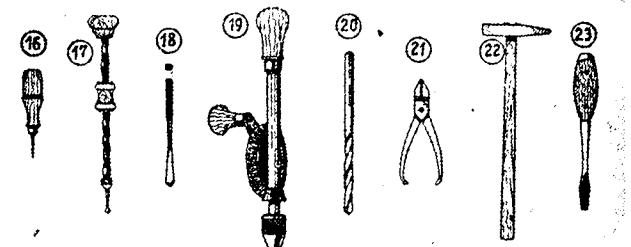
«Met den Oostkant van Seeland vormt de Westkant van Schonen een zeeëngte, die jaarlijks een rijke buit aan visch de netten der visschers pleegt te leveren. De geheele zee-arm vult zich gewoonlijk zoodanig met vissen, dat menigmaal de schepen vastraken en nauwelijks verder te brengen zijn met sterk roeien en dat de bu't niet meer met kunstmatige hulpmiddelen gevangen kan worden, maar met de hand gepakt worden.»

«De aan de Sont gelegen plaatsen Finsterbo en Skanör werden er dan ook schatrijk bij, totdat omstreeks 1400 de dichte haringsscholen begonnen weg te blijven.»

Zoodanig veel haringen, dat hun schepen niet meer kunnen verder varen en dat ze de vissen zo-maar met de handen kunnen grijpen, hebben onze haringvisschers tot hun leedwezen nog nooit ont-moet.

KNUTSELWERK

GEREEDSCHAP VOOR DEN KNUTSELAAR

1. Els. — 2. Driboor. — 3. Boor voor driboor. — 4. Handboormachine. 5. Spiraalboor. — 6. Kombinat.elang. — 7. Hammer. — 8. Schroevendraaier.

Veel gereedschappen moet de knutselaar niet bezitten, als zij maar degelijk zijn. Want, zooda's hij knutselt om zijn vrijen tijd nuttig door te brengen, zal hij ook zorgen dat hij zoo weinig mogelijk uitgeeft om aan zijn ambacht te voldoen.

Wij hebben ons voorgenomen in deze rubriek een overzicht te geven van de onmisbare gereedschappen, met hun vereischten en gebruiks-aanwijzing.

ELS (Fig. 1) Hiermede maakt men kleine gaten in hout, leder, dun metaal, papier, enz. Nu eens wordt zij met de hand door het materiaal gedrukt, dan weer door licht hamerlagen op het houten heft door het materiaal gedreven. Het meest wordt zij gebruikt voor het zuiver aftekenen van te boren gaten en voor het doorboren van ijzeren gaafjes voor vijzen. Zij bestaat uit een houten heft, waarin een stalen priem is geslagen, die scherp wordt aangeslepen. Kan door den knutselaar zelf vervaardigd worden.

BOREN bestaan uit een stalen staafje waarvan de vorm zeer verschillend kan zijn, en dat aan het einde snijdend is geslepen. De uit te oefenen druk dient in overeenstemming te zijn met den aard van het werkstuk en het daarvoor aangevoerd materiaal. Er zijn ook boren in den handel, die door een schroefvormig punt zichzelf in het hout trekken. De meest gebruikte boren en boormachines voor den knutselaar zijn de spiraal-boor, de driboor en de handboormachine.

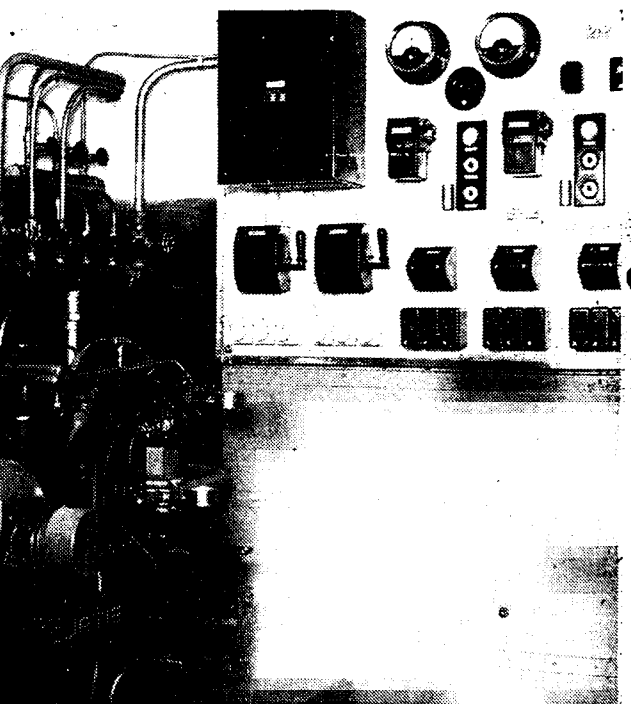
DRIBOOR (Fig. 2) Wordt vooral aangewend bij het boren van gaafjes voor het doorvoeren van de draadjes bij figuurzaagwerk (1). Zij bestaat uit een schroefvormig bewerkte boorspil met langerekte gangen, die door op- en neerschuiven van een in hout gevatte moer nu eens rechts dan weer linksom wordt gedraaid. Het boorspil is draaibaar bevestigd in een houten knop, terwijl het onderste deel voorzien is van een kleinrichting voor het inspannen van de boortjes. De eigenlijke boor, van de draaier is het in de kleinrichting ingespannen stalen boortje. De meest gebruikelijke vorm toont ons fig. 3. Het zijn dunne vierkante stalen staafjes, die eerst in een ronde schacht overgaan en tenslotte in een meer of minder breede lancetvormige boortpunt eindigen. Met de driboor kan men zooveel gaten in hout, hoorn, enz., alsook — al gaat het dan niet snel — in metaal boren. In dit geval gebruikt men beter een handboormachine met spiraalboor.

HANDBOORMACHINE (Fig. 4) Dit gereedschap kost tamelijk duur, maar de uitgaaf zal zich dusdanig meten betalen. Alen kan er alles mee boren: metaal, hout, bakeliet, eboniet, enz. en dit boorapparaat maakt alle andere boorgereedschappen overbodig, met uitzondering evenwel van de driboor, omdat het boren van de vele gaafjes bij figuurzaagwerk met de handboormachine te vermoeiend zou worden. Door het snelle draaien van de boorspil wordt het vermogen van deze boormachine aanzienlijk verhoogd. De meest toegepaste boren zijn de bekende spiraalboor (Fig. 5). Zij zijn van verschillende grootte, opklimmende in tiende millimeter te verkrijgen. (VERVOLGT)

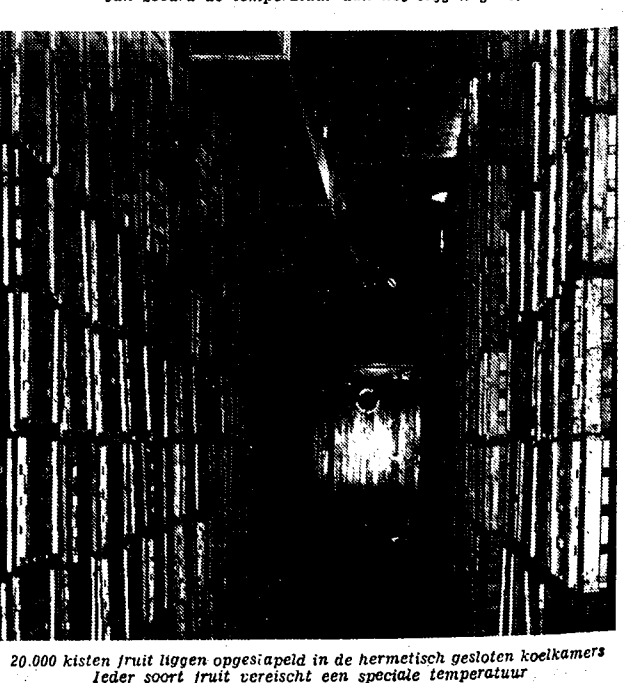
(Uit: «Ik bouw mijn speelgoed zelf», uitgegeven bij Kuiper, Dventer.)
(1) Reeds vroeger gaven wij een beschrijving van het gereedschap voor figuurzaagwerk.

MODEL KOELKAMER VOOR FRUIT

Midden in het woud van Javan, één uur rijden van Praag, bevindt zich de grootste fruitkoelkamer van Midden-Europa. Hier volgen een paar foto's uit deze modelinrichting.

Amerikaansche elektrische koelmachine: door middel van een thermo taal (temperatuurregelaar) wordt de stroom automatisch uitgeschakeld wanneer de gewenschte koudegraad bereikt is, en terug ingeschakeld van zoodra de temperatuur aan het stijgen gaat.

20.000 kisten fruit liggen opgeslapeld in de hermetisch gesloten koelkamer. Ieder soort fruit vereischt een speciale temperatuur.

